

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: Формування адаптивної системи управління інноваційними процесами на підприємстві

ШИФР КРБ. МІЛ.1.481-03.1.34

Здобувач Майстришина К.І.

Керівник к.ф.н., доцент Пурцхванідзе О.В.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 17.05.2023 р., протокол № 15

Завідувач

кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА

(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми обумовлена достатньо активною інноваційною діяльністю та постійним удосконаленням і використанням сучасних передових методів управління, що дозволить підприємствам ресторанної галузі швидко та адекватно реагувати на постійні зміни зовнішнього середовища в умовах конкуренції на ринку за споживачів продукції. У свою чергу, для підприємства це певна перспектива, що дозволить сформувати концепцію подальшого розвитку саме враховуючи інноваційну базу, зміцнення позицій на ринку та підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства. Поступове нарощення значимості інноваційних процесів направлене в першу чергу на досягнення конкурентних переваг та підвищення задоволеності споживачів у наданих якісних послугах.

У першому розділі **«Теоретико-методичні засади формування адаптивної системи управління інноваційними процесами»** надано визначення понять «інноваційні процеси» та «адаптивне управління», визначено структуру інноваційних процесів на підприємстві, узагальнено схему адаптивного управління підприємством та функціональні елементи механізму адаптивного управління інноваційними процесами на підприємствах ресторанного типу, побудована орієнтована структура управління підприємствами ресторанного типу.

У другому розділі **«Аналіз адаптивної системи управління інноваційними процесами ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»** проведено аналіз діяльності досліджуваного підприємства, побудована організаційна структура управління підприємством, проведено аналіз інноваційної активності та інноваційної діяльності досліджуваного підприємства, сформовано SWOT-матрицю для досліджуваного підприємства, узагальнено основні напрямки інноваційного розвитку для досліджуваного підприємства.

У третьому розділі **«Напрямки вдосконалення адаптивної системи управління інноваційними процесами ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»** за результати оцінки існуючої системи управління, запропоновано нову штатну одиницю – заступник директора з інноваційного розвитку. Для збільшення рівня прибутковості досліджуваного підприємства запропоновано поступове впровадження у діяльність досліджуваного підприємства таких інноваційних процесів, як використання QR-коду для здійснення замовлення у закладі, розширення меню із введенням вегетаріанських страв або окремого вегетаріанського меню. Економічні розрахунки довели доцільність та ефективність запропонованих заходів.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 64 сторінку, 14 таблиць, 14 рисунків. Перелік посилань нараховує 28 найменувань.

Ключові слова: адаптивне управління, інноваційні процеси, система, ресторанний бізнес, інноваційна діяльність.

SUMMARY

The first section “Theoretical and methodological foundations of the formation of an adaptive management system of innovative processes” sufficiently active innovative activity and constant improvement and use of modern advanced management methods, which will allow enterprises in the restaurant industry to quickly and adequately respond to constant changes in the external environment in the conditions of competition on the market for consumers of products. In turn, this is a certain perspective for the enterprise, which will allow to form the concept of further development, taking into account the innovative base, strengthening the market position and increasing the level of competitiveness of the enterprise. The gradual increase in the importance of innovative processes is primarily aimed at achieving competitive advantages and increasing consumer satisfaction in the quality services provided.

The second section “Analysis of the adaptive management system of innovative processes of the restaurant “VERONA M” LLC, the activity of the investigated enterprise was analyzed, the organizational structure of the enterprise management was built, the innovative activity and innovative activity of the investigated enterprise were analyzed, a SWOT matrix was formed for the investigated enterprise, the main directions of innovative development for the investigated enterprise were summarized enterprises.

The third section “Directions for improving the adaptive management system of innovative processes of the restaurant “VERONA M” LLC based on the results of the assessment of the existing management system, a new staff unit was proposed - the deputy director for innovation development. In order to increase the level of profitability of the investigated enterprise, it is proposed to gradually introduce such innovative processes into the activities of the investigated enterprise as the use of a QR code to place an order in the establishment, the expansion of the menu with the introduction of vegetarian dishes or a separate

vegetarian menu. Economic calculations proved the expediency and effectiveness of the proposed measures.

Key words: adaptive management, innovative processes, system, restaurant business, innovative activity.

The bachelor's thesis contains 64 pages, 14 tables, 14 drawings. The list of links includes 28 name.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	11
1.1 Сутність поняття «інноваційні процеси» та «адаптивне управління» як економічної категорії	11
1.2 Концепція адаптивного управління інноваційними процесами та формування її системи	15
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ РЕСТОРАНУ ТОВ «ВЕРОНА М»	24
2.1 Організаційно-економічна характеристика діяльності ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»	24
2.2 Оцінка інноваційного розвитку ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»	29
2.3 Аналіз існуючої адаптивної системи управління інноваційними процесами ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»	36
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ РЕСТОРАНУ ТОВ «ВЕРОНА М»	45
3.1 Напрямки удосконалення адаптивної системи управління інноваційними процесами	45
3.2 Розрахунок ефективності запропонованих заходів щодо напрямків адаптивного управління інноваційними процесами	50
Висновки до розділу 3	58
ВИСНОВКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми. Спочатку пандемія COVID-19, а згодом і військові дії на території України змусили працювати підприємства ресторанного типу лише на рівні до 65-70%, та постійно здійснювати пошук нових інноваційних шляхів вирішення даної проблеми та модернізації бізнесу. Також динамічні зміни зовнішнього середовища призводять до необхідності будь-якого підприємства вміти швидко пристосовуватися до таких змін. Застосування адаптивних методів певним чином обумовлене станом невизначеності та можливістю використання оптимальних методів управління організацією. Для підприємств ресторанного бізнесу сьогодні важливим є підтримка на досить високому рівні інноваційного потенціалу.

Тому достатньо активна інноваційна діяльність та постійне удосконалення і використання сучасних передових методів управління дозволять підприємствам ресторанної галузі швидко та адекватно реагувати на постійні зміни зовнішнього середовища в умовах конкуренції на ринку за споживачів продукції. У свою чергу, для підприємства це певна перспектива, що дозволить сформулювати концепцію подальшого розвитку саме враховуючи інноваційну базу, зміцнення позицій на ринку та підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства. Поступове нарощення значимості інноваційних процесів направлене в першу чергу на досягнення конкурентних переваг та підвищення задоволеності споживачів у наданих якісних послугах. Зважаючи на вище представлене тема роботи є актуальною на сьогодні.

Ступінь дослідження проблеми. Питанням адаптивного управління пересвячені роботи таких науковців, зокрема Т. Берне, М. Буднік, С.Кравченко, О. Равнева, В. Пономаренко, Ю. Степанова, Н. Туріца, О.Циганова, Н. Шматько. Щодо інноваційних процесів, то їх сутність та

процеси досліджували автори А. Гальчинська, О. Дацій, І. Жаріков, С. Ілляшенка, Р. Косцик, Ю. Олійник, С. Тивончук, І.Шейко, О.Янковська.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження формування адаптивної системи управління інноваційними процесами та розробка пропозицій щодо удосконалення цих процесів для підприємств ресторанного типу.

Відповідно до поставленої мети важливим є виконання таких завдань:

1. Розкрити теоретико-методичні аспекти формування адаптивної політики управління інноваційними процесами на підприємстві;
2. Провести аналіз та надати характеристику досліджуваному підприємству;
3. Оцінити рівень інноваційного розвитку об'єкту досліджень;
4. Провести аналіз існуючої адаптивної системи управління інноваційними процесами ресторану ТОВ «ВЕРОНА М»;
5. Обґрунтувати напрямки удосконалення адаптивної системи управління інноваційними процесами та розрахувати ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є інноваційні процеси ресторану ТОВ «ВЕРОНА М».

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти формування адаптивної системи управління інноваційними процесами на підприємстві.

Методи дослідження. При написання роботи були використані такі методи: групування, спостереження, порівняння, аналіз, графічний, розрахунковий, табличний.

Інформаційно-нормативною базою є наукова література щодо вивчення питань формування системи адаптивного управління інноваційними ресурсами, нормативно-законодавчі акти, Інтернет джерела, статистична і фінансова інформація з досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Представлене запропонованими пропозиціями щодо покращення ефективності адаптивного

управління інноваціями на підприємствах ресторанного типу.

ВИСНОВКИ

Необхідність активізації інноваційного процесу, постійні тенденції до змін тісно пов'язані з підходами до управління на усіх рівнях ведення бізнесу. На рівні окремого підприємства такі процеси виникають коли постає потреба у генерації нової ідеї для збільшення прибутку у діяльності підприємства.

Визначено, що система адаптивного управління – це і є певна реакція на динамічні зміни зовнішнього середовища, що відбуваються і можуть вплинути результат діяльності підприємства. А інноваційні процеси – це є реакція на ці зміни, щоб певним чином пристосуватися до змін зовнішнього середовища та покращити свою діяльність.

Об'єктом дослідження у роботі є ресторан ТОВ «ВЕРОНА М», який працює прибутково, незважаючи на негативні тенденції на ринку ресторанних послуг.

Аналіз загальної структури управління ресторану ТОВ «ВЕРОНА М» дав можливість визначити, що більшість функціональних обов'язків з розвитку бізнесу та управління покладено на директора, що певним чином перевантажує його функціональні обов'язки та відповідальність.

Матриця Swot-аналізу ресторану ТОВ «ВЕРОНА М» дала можливість оцінити сильні і слабкі сторони, а також ринкові можливості та загрози для підприємства. А проведений аналіз інноваційної активності та інноваційної діяльності дозволив сформулювати напрямки інноваційного розвитку для ресторану ТОВ «ВЕРОНА М», а саме: використання QR-коду для здійснення замовлення у закладі, розширення меню із введенням вегетаріанських страв або окремого вегетаріанського меню. Проведені розрахунки запропонованих заходів свідчать про можливість зростання розміру чистого прибутку, і відповідно підвищення рівня рентабельності підприємства.

Для підвищення ефективності інноваційних процесів для ресторану ТОВ «ВЕРОНА М» запропоновано удосконалити існуючу систему стимулювання працівників за генерацію нових ідей, пошук проектів, підвищення показників інноваційної активності підприємства.

Для удосконалення організації управління та певним чином розвантаження функціональних обов'язків покладених на директора запропоновано окрему посаду заступник директора із інноваційного розвитку. Дана посада буде об'єднувати усі функції щодо управління та оцінки рівня інноваційної діяльності.

Загалом, можна зазначити, що запропоновані напрямки покращення інноваційної діяльності та адаптивного управління інноваційними процесами забезпечують зростання рівня рентабельності підприємства та є ефективними для діючого підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стец І.І. Адаптивне управління підприємство. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 18. С. 300-305.
2. Білошкурська Н.В. Моделі адаптивної поведінки та їх роль у формуванні економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 12 (114). С. 101-109.
3. Кравченко С. О. Адаптація економічного механізму функціонування сільськогосподарських підприємств до умов ринку: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2008. 444 с.
4. Вороніна А.В., Зеніна-Біліченко А.С. Формування системи адаптивного стратегічного управління розвитком організації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 294-299.
5. Якименко-Терещенко Н. В., Кожуріна Л. С. Адаптивне управління підприємством в сучасних умовах: мета і механізм реалізації. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). С. 535-538.
6. Тімінський О. Г. Технології адаптивного управління як механізм забезпечення ефективності організаційно-управлінських систем. *Управління розвитком складних систем*. 2016. № 27. С. 122–133.
7. Наливайко Т. Л. Ідентифікація понятійно-категоріального апарату адаптивного управління. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 95-102.
8. Кулик Н. М., Соколенко Т. М. Технологія адаптації у системі управління підприємством. *Економічний аналіз*. 2013. Т. 14. № 3. С. 96-100
9. Буняк Н.М. Особливості адаптивного управління підприємством в умовах кризових явищ. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2 (88). С. 56-61.
10. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005,

118с.

11. Community framework for state aid for research and development and innovation. 2006/C 323/01. P. 10. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2006.323.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2006:323:TOC.

12. Максютенко І.Є. Основи інноваційного підприємництва: електронний конспект. URL: https://kvpubd.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/09/urok_7_8_e.pdf

13. Давидова О.Ю. Формування системи адаптивного інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: збірка наукових праць*. Харків: ХДУХТ, 2019. Вип. 1 (29). С. 195–207.

14. Онишко О.С. Економічна сутність інноваційної діяльності торговельних підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць*. Львів: РВВ НЛТУ України. 2007. Вип. 17.5. С. 167-171.

15. Шаповалова О.М. Інноваційна діяльність як основа підвищення конкурентоспроможності готельного господарства. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля*. 2013. №16. С.224-228.

16. Журавльова С.М. Стратегія інноваційної діяльності на підприємствах готельного господарства. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. №2(8). С. 56-62.

17. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2005. С. 440.

18. Угрімова І.В., Антонова А.М. Управління інноваціями та інноваційними процесами. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 16 (96). С. 25-31.

19. Боярська М.О. Розробка моделі управління інноваційними процесами. *Ефективна економіка*. 2011. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=570>

20. Левицька І.В., Завальнюк В.В. Особливості впровадження інноваційних технологій в систему управління підприємствами ресторанного господарства. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. Київ: НУХТ, 2013. Вип. 50. С. 199-205.

21. Гапоненко Г.І., Євтушенко О.В., Шамара І.М., Холодок В.Д. Основні тенденції розвитку ресторанного господарства України в сучасних умовах. *Вісник ХНУ імені В.Н. Казаріна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Краєзнавство. Туризм»*. 2021. Вип. 14. С. 132-141.

22. Згурська О. М. Визначення суті та значення дефініції «диверсифікація». *Економіка та держава*. 2019. №. 12. С. 77–82.

23. Іжевський В.В. Економічна суть інноваційної політики підприємств роздрібної торгівлі та ресторанного господарства URL: https://tourlib.net/statti_ukr/izhevskyj.htm

24. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрями розвитку: монографія. Київ: КНЕУ, 2001. 227 с.

25. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 342 с.

26. Мясников В.О. Формування механізму адаптивного управління інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/153.pdf

27. Базалук Л.Б. Використання QR-кодів у закладах ресторанного типу: тези. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/32132/1/4.pdf>

28. Ways Restaurant should use QR codes mode. URL: <http://mashable.com/2012/03/08/qr-codes-restaurants/>